

Minden napból egyszer másnap lesz, ami harmadnappá szürkül és negyednap már majdnem elenyészik, hogy ötödnapra végleg kihulljon az idő rostáján, bele a hetek tócsájába. Ámbár vannak jeles másnapok is, sőt feledhetetlen másnapok, amelyek hozzákötik magukat valamihez vagy valakihez és emlékeztetnek.

Ha például fiamat itallal vagy cigarettával kínálják s a gyerek »köszöni, nem szokott...«, ez egy bizonyos húsvét másnapját juttatja eszembe, amikor még »szokott« és éppen ez tette azt a másnapot emlékeztetővé.

(Nem szeretem családtagjaim »erős jellemének« hátsó rugóit szellőztetni, de ami igaz, az igaz és hát ha tanul belőle valami hivatásos nevelő, ezért közkinccsé teszem ezt a másnapot összes tanulságaival.)

Csodálatos gyermekem abban az időben talán tizenegy évet vallhatott magáénak és sógoroméknál húsvétolt, ahol lovak voltak és csirkék. A lovakra fel lehetett ülni, a csirkékre pedig – egy kis erőszakkal – rájuk lehetett fogni, hogy rántanivalók, aminél gyászosabb jelzőt egy csirke el sem képzelhet.

A húsvét – ezen felül – hatalmas társadalmi életet is jelentett, új barátokat és barátnőket, futballt a réten, komoly ismeretségeket az istállóban és kellemes verekedéseket mindenütt. Mindezen széleskörű elfoglaltságra való tekintettel új ruháját a megérkezés-kor azonnal elzárták és csak a hétköznapiakban tevékenykedhetett, amelyek diadalmas csaták foltjait viselték.

Természetesen húsvét napján új ruhában pompázott és másnap is, amikor nagyanyja ráadásul még virággal és locsolóüveggel is tetézte az új ruha kényelmetlenségét.

– Az úgy illik, kisfiam, hogy az ismerős házaknál meglocsolod a kislányokat.

A gyerek kicsit elkomorult, mert nem szerette a parancsokat és a kötöttséget, de amire öreganyja azt mondta, hogy »ez az illem«, az úgy hangzott, mintha két arkangyal is állt volna mellette, az egyik harsonával, a másik pedig lángpallossal.

Ment tehát a fiú, kezében a virággal, zsebében az üveggel, morcosan, ámbár enyhültebben, mert úgy gondolta, hogy a virágot – természetesen – Marikának adja, a többinek meg jut, ami jut.

Marika a kanász lánya volt, azaz Péter bácsié, aki valódi katonatrombitával szólította fel a falut a disznók kihajtására, olyan csodálatos zenei cirkalmakkal, hogy a malacok majdnem táncra perdültek. A fő ok azonban nem a trombitában, hanem a kislány kék szemében rejtett s egész kis üde, tavaszi fényében, ami a virág sorsát imigyen elintézte.

A kislány pirult, de Péter bácsi nagyon helyeselte a locsolást s oda nyilatkozott, hogy:

– Erre azonban inni kell!

– De előbb enni! – mondta Juli néni, és a szentelt sonka kövérje igen kellemesen gyantázta meg az utána következő »császárkörte« lejtőjét.

A fiú rövid idő múlva úgy érezte: az ilyen nagyanyai parancsok nem is olyan kellemetlenek, ha jól meggondolja az ember... S ha a császárkörte az illemhez tartozik, hát ki lehet bírni.

Marikáék után tanítóék következtek, ahol gyermekem már az illemet meghaladó módon locsolt. Az apa már nem volt otthon, a néni a konyhában s az egyik lány – mert volt három is – feltette a kérdést, hogy adhat-e valami italt?

Fiam úgy legyintett, mint aki ennél természetesebb dolgot el sem tud képzelni, s lehajtva a pálinkát a szivarosdobozba nyúlt és határozottan rágyújtott.

– Te szivarozol?

– Hajaj... már régen.

Bíró bácsiékhoz már szivarral érkezett, ami látszólag nem is keltett feltűnést, s az sem, hogy férfias jellegű csemetém üres üvegből locsolt... s oda nyilatkozott, hogy valami kis ital jót tenne szervezetének.

Bíró bácsinak a könnye is potyogott és bort hozott, de a fejlődő komázásnak véget vetett a harangszó.

– Gyerünk! – kiáltott a jeles ifjú és nem is várva senkit, rohant a templomba, amely – szerencsére – annyira tele volt már, hogy csak a szenteltvíztartó mellett kapott helyet.

Aztán pendült a csengő, zendült az ének, de olyan erővel, hogy a masszív kőedény mintha a hang szárnyán egyet lejtett volna. Ez még nem lett volna baj, hiszen Jerikó falai is leomlottak, de Jerikóban nem indult meg a föld, itt pedig...

– Mi a fene van ezekkel a kőlapokkal? – akarta gondolni, de ugyanakkor elmozdult a kórustartó két oszlop is, s a kórus orgonástól, mindenestől sülyedni kezdett.

– Jaj! – nyögött a gyermek és nem törődött már azzal sem, hogy a többiekre rászakad a kórus. Kilépett a templomból a szivar, bor és császárkörte szagú napsütésbe, egyenesen a temetőbe, mert az öreg templom körül temető volt.

De a föld – úgy látszik – kívül is megmozdult. Aztán mintha a fejében szólaltak volna meg a harangok. Szíve elhalóan ketyegett... a rügyező bokrok úgy sétáltak a sírok között, mintha ez szokásuk lenne, a keresztek lelkendezve integettek két karjukkal, amikor trónom és nevem örököse leborult a Balog Anna nevezetű sírhalomra – meghalni.

Ennek már tizenhárom éve!

Azóta gyermekem utál mindent, ami »ital« s ami dohány. Az a rövid meghalás is jót tett neki, az az áldott húsvétmásnap, amely megbonthatatlanul kizárja, hogy valaha is »másnapos« legyen.

Új Ember, 1956. április 1.